

“Votar **HB** és donar el vot al **Partit Popular**”

Julen de Madariaga, fundador d'ETA i un dels personatges més respectats de l'esquerra nacionalista basca, és molt crític amb la línia empresa tant per EH com per ETA. Tot i això en aquestes eleccions basques ha preferit, junt amb els seus companys del corrent Aralar, de quedar-se dins d'Euskal Herriarrok.

Julen de Madariaga és una de les veus crítiques de l'esquerra abertzale i forma part del corrent Aralar, el sector de HB contrari a la lluita armada. Va ser un dels fundadors d'ETA i avui, als 68 anys, defensa les vies polítiques per aconseguir la independència d'Euskal Herria. La seva aposta és un nou pacte entre abertzales, però sense excloure en el futur populars i socialistes, perquè està convençut que la solució passa pel diàleg entre totes les opcions polítiques.

—S'atreveix a pronosticar què passarà en les eleccions del 13 de maig?

—No, no m'atreveixo, perquè com tots sabem s'estan donant moviments interns pràcticament en totes les formacions polítiques, en diferents graus, però que afecten el PSOE, el PNB, també Eusko Alkartasuna, Esquerra Unida i, per descomptat, l'esquerra abertzale. Hi ha un sèrie de moviments en tots els sentits i no se sap què en pot sorgir, de tot això.

—El corrent Aralar, del qual vostè és membre, protagonitza un d'aquests moviments. A diferència de la línia oficial de HB, Aralar critica les accions d'ETA i aposta per fer política des de les institucions. Per què, malgrat tot, vostès han decidit continuar en HB i no s'han presentat a les eleccions amb una candidatura pròpia?

—La raó i la intel·ligència no ho aconsellaven, però el cor ens impulsava a presentar-nos-hi, la temptació era fer el salt, llençar-nos, malgrat tot, a una piscina que no sabem si està plena d'aigua o no. De fet, molts ciutadans bascos ens havien promès el

vot si ens presentàvem. Però no tenim experiència electoral, som molt dèbils encara estructuralment, no tenim prou base consolidada i amb un mínim de racionalitat. Creiem que no és el moment adequat fer-ho en aquestes eleccions.

—I en el futur?

—En el futur sí, però com és degut, quan estiguem més preparats i estructurats que no pas ara.

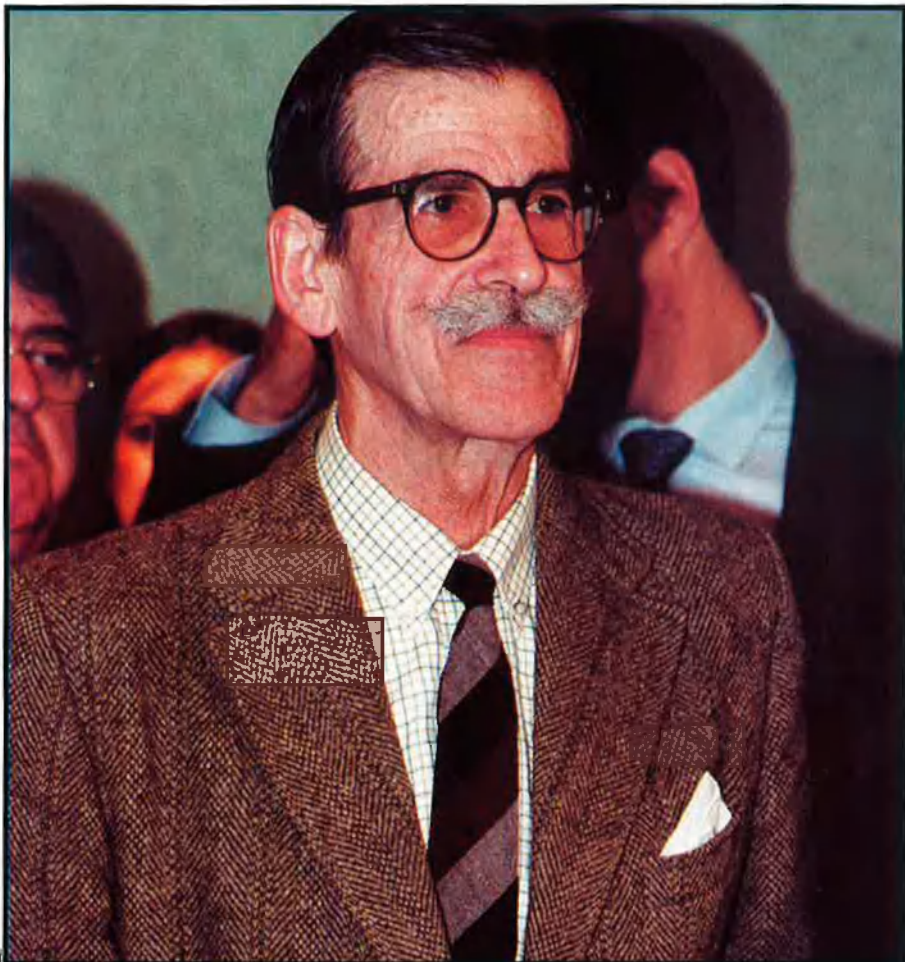
—Això vol dir que tard o d'hora abandonaran Herri Batasuna...

—Sí, personalment crec que sí, i no per voluntat nostra, sinó per l'actitud tan irrespectuosa que està tenint amb nosaltres la direcció d'Herri Batasuna, amb unes desqualificacions, i una falta de civisme que ha arribat, fins i tot, a l'insult. Tinc la sensació que estan fent tot el possible per separar-nos de l'esquerra abertzale.

—Si se'n van, els acusaran de traïdors...

—Sí, és clar que sí, històricament sempre ha estat d'aquesta manera. A tots aquells que ens acusaran de traïdors està bé de recordar-los que en el seu dia, quan va sorgir un moviment nou, com va ser ETA, que es va separar del PNB, aquesta gent que ara ens està dient traïdors, va aplaudir això, que va ser un dels majors encerts històrics que va tenir lloc a la dècada dels anys cinquanta. I justament, han de saber que la paraula que va córrer i que va funcionar en aquell moment va ser la de traïdors.

—Tal i com estan les coses, amb una ETA que ha tornat a les armes després d'una treva important de catorze mesos, amb nous assassinats, creu que els bas-

Per Julen de Madariaga, "ETA ja no està al servei del poble, està tancada en una mona de torre d'ivori, que no escolta el poble i que no té en compte les necessitats de la majoria".

cos castigaran en les urnes l'esquerra abertzale, Euskal Herritarrok?

—Jo tinc aquesta sensació, ja la van castigar en les anteriors eleccions i en aquestes la cosa serà més acusada. Deia un company d'Aralar durant el debat sobre si ens presentàvem o no a les eleccions, que avui, en aquest moment concret, votar Herri Batasuna, que ha dit que no anirà al Parlament de Vitòria, significa donar el vot al Partit Popular. Això és molt dur però és la realitat.

—Ja veig que no farà campanya en favor d'EH... Sap que el sector sobiranista del PNB espera amb impaciència que vostè i els seus companys d'Aralar deixin d'Herri Batasuna per començar a col·laborar de manera conjunta?

—Sí, però que esperin una mica. El meu plantejament és que per tirar endavant el carro nacional basc ens hem

d'entendre totes les sensibilitats de la dreta i de l'esquerra que siguin basques i democràtiques. I s'ha d'aplicar el dret d'autodeterminació, perquè un autèntic demòcrata francès i espanyol ha d'acceptar que s'exerceixi aquest dret.

—Parli'm del candidat del PP a lehendakari, de Jaime Mayor Oreja...

—Què vol que li digui? És l'opressió imperialista espanyola, per part del sud perquè al nord tenim la francesa, en el seu estat més pur i bèstia, que a més de ser imperialisme és imperialisme de la dreta, que és el més dur.

Ho dic perquè també hi ha imperialisme espanyol d'esquerra, és el cas del PSOE. El GAL no l'ha fet la dreta espanyola, el va fer l'esquerra espanyola.

—I el candidat del PNB-EA i actual lehendakari, Juan José Ibarretxe?

—Li tinc molt de respecte. Crec que aquest home va fer molt durant la treva, la seva actuació com a estadista va ser positiva. Però a partir de la ruptura de l'alto el foc el seu paper es va deteriorar. Em fa una mica de llàstima i, a més, està demanant perdó per coses que no ha fet. Quina culpa pot tenir que altres partits, altres formacions polítiques hagin actuat d'una manera que a ell li sembla incorrecta? I per últim, Ibarretxe no ha estat equilibrat amb les seves censurens contra l'esquerra abertzale i en les censurens molt dures que hauria d'haver fet contra l'imperialisme espanyol i francès, perquè Madrid i París són els principals causants dels mals d'aquest poble.

—Cap a on es dirigeix ETA?

—Crec que està en una fugida cap endavant. No sé cap a on va.

—És possible una nova treva?

—Sí es donés, per descomptat que ja no generaria en el nostre poble il·lusió i esperança. Aquesta eventual treva, que no sabem si es donarà, seria rebuda amb moltes sospites, fundades a més, perquè per l'experiència coneguda i vivida, quines garanties tenim que ETA la respecti?

—Imagini's que en aquest despatx, davant seu, té a l'actual direcció d'ETA. Què li diria?

—Que es posi al servei del poble basc. Nosaltres vam crear ETA com un instrument al servei del nostre poble i, per tant,estic segur que pels meus companys fundadors d'ETA també deu ser molt dolorós veure, gairebé cinquanta anys més tard, que ja no ho està, que està tancada en una mena de torre d'ivori, que no escolta el poble i que no té en compte les necessitats de la majoria social. Dóna la sensació que és com una criatura que està en l'úter matern i que en sortir talla el cordó umbilical. Doncs podem fer el mateix paral·lelisme, podem dir que ETA es talla de la societat basca i ja actua per si mateixa, va al seu aire i aquí és on jo hi veig una desviació molt greu.

—ETA ha canviat al llarg dels anys, també ho ha fet vostè mateix i altres companys seus. Per exemple Mario

El crític incombustible

El nom de Madariaga quedarà unit per sempre als de Benito del Valle, Txillardegui, Irigarai i Etxabe. Són els pares d'ETA, els que en ple franquisme, a la dècada dels 50, cansats de l'immobilisme del PNB, decideixen passar a l'acció. Els seus han perdut la guerra i el partit que va fundar Sabino Arana ha deixat de ser una referència útil per a molts joves bascos. Estan davant una nova conjuntura històrica que necessita noves respostes i funden ETA, una organització que en paraules del mateix Julen de Madariaga "durant els seus primers anys va fer un gran benefici al nacionalisme basc, perquè estava al servei del poble". En els seus anys de joventut, Madariaga era partidari de la "guerra d'alliberament" d'Euskadi i d'aquells temps de clandestinitat són aquestes paraules: "Euskadi, és a dir, nosaltres, estem en estat de guerra amb l'ocupant estranger."

La seva militància a ETA l'ha portat a la presó en diferents ocasions i també a l'exili, a països com Bèlgica, Cuba, Algèria i Anglaterra. En la dècada dels 80, Madariaga comença a percebre que ETA s'està convertint en un obstacle per a l'independentisme basc i comença a donar les primeres veus d'alarma. Des de llavors i fins avui, durant els últims vint anys, Julen de Madariaga no ha fet una altra cosa que defensar la subordinació d'ETA al seu braç polític, que Herri Batasuna participi

en les institucions i lideri la lluita cap a l'autodeterminació. Aquesta pretensió, arraconar l'opció militar, l'ha convertit en un dissident dins l'esquerra abertzale, ha traspasat la línia de l'ortodòxia i l'han convertit en un crític.

I això és el que fa des del corrent Aralar, criticar la línia oficial d'Herri Batasuna, partidària de "totes les formes de lluita". Als seus 68 anys sap compaginar la seva professió d'advocat —és doctor en dret per la Universitat de Cambridge— amb el seu compromís polític. Molts li envegen aquesta activitat frenètica a la seva edat. Madariaga és un home nerviós, actiu, però en canvi quan parla de política, de la seva passió, d'Euskal Herria, i de la seva preocupació, d'ETA, li agrada fer-ho amb tranquil·litat i reflexionant sobre cada paraula pronunciada. La seva lluita continua, però sense armes, ja no busca l'expulsió de "l'ocupant estranger", sinó conviure-hi des del respecte mutu. No ha canviat en una cosa, com confessa: "Continuo sent nacionalista perquè el nostre poble encara no és lliure i no admeto imposicions." **D. G.**

De Madariaga va ser un dels fundadors d'ETA. Mig segle després, defensa un procés independentista sense armes.

Onaindia. Com veu l'evolució ideològica d'aquest home, que va ser un dels membres d'ETA processats a Burgos durant el franquisme i que en l'actualitat és un dels dirigents del socialisme basc i activista de Basta Ya?

—No és un cas molt rar en els processos d'alliberament nacional, no és el primer que és desviat de les seves primeres pautes i és recuperat precisament per l'enemic. Vaig llegir no fa gaire una entrevista de Mario Onaindia al diari francès *Le Monde*, i em vaig posar vermell, vaig sentir vergonya. Aquest home s'ha abandonat als braços de qui l'està alimentant. No oblidem mai que va ser la majoria social del nostre poble qui va salvar-lo de la mort, aquest és el drama d'Onaindia. Bé, doncs, en aquesta entrevista confessava que si està en el PSOE no és per socialista sinó per es-

panyol. Si se sent espanyol, jo ho respecto, però quan vaig llegir aquesta frase em van entrar ganas d'agafar el telèfon i dir-li: Mario, quan la societat basca et va salvar de la mort, et va salvar com a basc, no com a espanyol.

—Quina és la solució per resoldre el conflicte basc?

—Un nou pacte Lizarra-Garazi, el nom que li posem no importa. Ens hem de posar d'acord sobre uns mínims, però que aquests mínims siguin d'una seriositat totalment indestructible.

—Acord de mínims entre qui?

—Entre totes les parts basques i demòcrates. Jo seria partidari d'un acord molt ampli. O sigui, tot aquell basc demòcrata, que no és abertzale, però demòcrata, que accepti amb totes les de la llei la democràcia i,

per tant, l'autodeterminació, seria benvingut.

Perquè no pensin que tanco les portes, crec que partits com el PSOE i el PP hauran de seure un dia amb tots nosaltres perquè és gent d'aquest poble, pensin com pensin, se sentin francesos, espanyols o no bascos. Molt bé, és el seu dret i s'haurà de parlar amb ells també.

De totes maneres, el nucli inicial d'on ha d'arrencar la solució d'aquest poble ha de ser, en una primera fase o etapa, entre totes les sensibilitats dels que es consideren abertzales, més tots els demòcrates i, a partir d'aquí, ampliar el cercle, incloent-hi tot el que hi ha en aquest poble de polític, sindical, cultural, sense excloure'n ningú.

Daniel Gómez